

Uzasadnienie

do projektu w sprawie uzgodnienia prac budowlanych w strefie ochronnej pomnika przyrody (buka zwyczajnego) rosnącego w parku Klecińskim we Wrocławiu

Planowana inwestycja w części przebiega w strefie ochronnej pomnika przyrody – buka zwyczajnego odm. czerwonołistej (*Fagus sylvatica* L. 'Atropunicea') o nr ew. 126.

Wobec przedmiotowego pomnika przyrody obowiązują zakazy wyszczególnione w uchwale Rady Miejskiej Wrocławia Nr XI/200/24 z dnia 21 listopada 2024 r. w sprawie ustanowienia pomnikiem przyrody buka zwyczajnego rosnącego w parku Klecińskim we Wrocławiu.

W stosunku do ustanowionego pomnika przyrody zabrania się:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 6) umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy te, zgodnie z treścią art. 45 ust. 2 pkt 2) ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13) nie dotyczą m.in. realizacji inwestycji celu publicznego, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, a więc Radą Miejską Wrocławia. Uzgodnienie to ma postać uchwały.

„Rewaloryzacja Parku Klecińskiego” realizowana jest w ramach Funduszu Osiedlowego RO Krzyki – Partynice, priorytet 1 we Wrocławiu, polegającej na budowie nawierzchni utwardzonych, budowie trejażu, budowie fontanny wraz z niezbędną infrastrukturą. Inwestorem jest Gmina Wrocław reprezentowana przez Zarząd Zieleni Miejskiej we Wrocławiu.

W ramach zadania planuje się m.in. prace ziemne, polegające na usunięciu istniejącej nawierzchni oraz ułożeniu nawierzchni przepuszczalnej mineralnej (N1.1) w strefie ochronnej pomnika przyrody (w tym w zasięgu korony). Pomimo przewidzianych działań minimalizujących negatywny wpływ inwestycji na buka zwyczajnego (użycie ręcznych narzędzi oraz Airspade) należy przyjąć, że realizacja prac w strefie ochronnej pomnika przyrody stanowiłaby naruszenie obowiązujących zakazów, ponieważ istnieje możliwość uszkodzenia korzeni pomnika przyrody. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie pomnika przyrody planowana jest realizacja trejażu i fontanny.

Pełnomocnik inwestora oświadczył, iż realizowane zamierzenie jest inwestycją celu publicznego i spełnia przesłanki „inwestycji celu publicznego” określone w art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 24), zgodnie z katalogiem celów publicznych (art. 6 pkt 9c) ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami), do których należą m.in.: „*wydziałanie gruntów pod publicznie dostępne samorządowe: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa*”.

Po analizie dostępnych rozwiązań ustalono, że brak rozwiązań alternatywnych dla ww. działań.

W II poł. XIX w. na terenie parku Klecińskiego znajdował się pałac otoczony parkiem krajobrazowym. Główną oś wyznaczało wejście do pałacu z monumentalnymi schodami oraz fontanna. W ramach rewaloryzacji projektuje się odtworzenie fontanny w historycznej lokalizacji oraz w dalszej części parku wyznaczenie w terenie zarysu nieistniejącego pałacu. Dodatkowo projektuje się trejaż i plac wokół fontanny, które podkreślają i uzupełniają historyczną oś kompozycyjną założenia. Wszelkie prace mają za zadanie uczynienie kompozycji oraz podkreślenie historycznych walorów miejsca. Konieczność podjęcia powyższych prac podyktowana jest:

- odtworzeniem historycznej kompozycji – budowana fontanna znajduje się na historycznej osi XIX w. założenia parkowo-pałacowego rodziny Juliusa Schottlandera;
- względami estetycznymi;
- poprawą obecnych warunków siedliskowych pomnika przyrody (demontaż nawierzchni utwardzonej w sąsiedztwie pomnika, wykonanie ściółkowania).

Ze względu na brak rozwiązań wariantowych, Inwestor podjął szereg działań, mających na celu zminimalizowanie ewentualnego negatywnego oddziaływania robót budowlanych na stan zdrowotny pomnika przyrody:

1. Prace będą realizowane pod stałym nadzorem dendrologicznym.
2. Powierzchnia biologicznie czynna w rzucie korony pomnika przyrody będzie wygradzona (+3 m) na czas budowy, tymczasowym ogrodzeniem z paneli pełnych o wysokości minimum 1,5 m - zgodnie z rysunkiem PZT.
3. W przypadku wystąpienia ryzyka nadmiernego zapylenia liści drzewa w wyniku prac budowlanych, zastosowane zostaną specjalne ekrany przeciwpylowe ustawione na granicy strefy ochrony drzewa.
4. Demontaż istniejącej nawierzchni mineralnej wraz z podbudową w rzucie korony pomnika przyrody będzie prowadzony ręcznie a przestrzenie po usunięciu warstw konstrukcyjnych zostaną wypełnione humusem. Przestrzeń pod koroną pomnika przyrody zostanie wyściółkowana atestowanym zrębkami drzewnymi.
5. Przy budowie nawierzchni utwardzonej (nawierzchnia przepuszczalna mineralna N1.1) realizowanej pomiędzy pomnikiem przyrody a trejażem, zostanie wykorzystana istniejąca podbudowa w celu ograniczenia możliwości uszkodzenia systemu korzeniowego drzewa. Po zdjęciu wierzchniej warstwy i stwierdzeniu złego stanu technicznego podbudowy, dopuszcza się częściową wymianę podbudowy, z zachowaniem szczególnej ostrożności. Obrzeże wykonać z kostki granitowej.
6. Wygradzona strefa zostanie odchwaszczona ręcznie z zachowaniem istniejącej darni a znajdujące się w pobliżu pomnika przyrody krzewy będą wycięte ręcznie bez naruszania systemu korzeniowego. Karczowanie dopuszczalne tylko w miejscu wykonania nawierzchni N1 do głębokości 29 cm.
7. Kolumny trejażu staną nie bliżej niż w odległości 13 m od pomnika przyrody, na fundamentach żelbetowych. Wykopy pod fundamenty zostaną wykonane ze szczególną ostrożnością, ręcznie lub przy użyciu technologii wydmuchiwania gruntu sprężonym powietrzem.
8. Niecka fontanny zostanie posadowiona w odległości nie mniejszej niż 22 m od pomnika przyrody a zamontowane na niej oświetlenie nie będzie kierowane na pomnik przyrody.
9. Montaż elementów małej architektury (ławki parkowe) ustalono na fundamencie punktowym w nawierzchni mineralnej, w miejscach niekolidujących z systemem korzeniowym buka zwyczajnego. Wykopy pod fundamenty będą wykonywane ręcznie lub przy użyciu technologii wydmuchiwania gruntu sprężonym powietrzem.
10. Prace ziemne zostaną wykonane przy sprzyjającej pogodzie, w jak najkrótszym czasie. W przypadku stwierdzenia obecności systemu korzeniowego będą zastosowane technologie prac ziemnych umożliwiające zabezpieczenie korzeni przed uszkodzeniami, aby nie dopuścić do przesuszenia/przemarznięcia korzeni.
11. Po zakończeniu prac wprowadzony zostanie zakaz dla ruchu kołowego, w tym służb porządkowych, w strefie ochronnej pomnika przyrody.

Załącznik nr 1 do uchwały określa szczegółowe warunki prowadzenia prac budowlanych w ramach planowanej inwestycji celu publicznego pod nazwą: „Rewaloryzacja Parku Klecińskiego”, w strefie ochronnej pomnika przyrody buka zwyczajnego rosnącego w parku Klecińskim we Wrocławiu.

Nałożone warunki realizacji inwestycji, wynikają z konieczności zminimalizowania możliwości uszkodzenia pomnika przyrody, które mogłoby mieć negatywny wpływ na żywotność drzewa.

Pomimo zastosowania ww. rozwiązań technicznych, planowane prace mogą naruszać zakazy wyszczególnione w uchwale Rady Miejskiej Wrocławia Nr XI/200/24 z dnia 21 listopada 2024 r. w sprawie ustanowienia pomnikiem przyrody buka zwyczajnego rosnącego w parku Klecińskim we Wrocławiu, w tym m.in. zakaz:

1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
ponieważ podczas prowadzonych prac może dojść do uszkodzenia lub zniszczenia korzeni buka zwyczajnego. Każde naruszenie systemu korzeniowego drzewa podlegającego ochronie prawnej nosi znamiona uszkodzenia obiektu i stanowi naruszenie obowiązującego zakazu.

Mając powyższe na uwadze, niezbędnym jest podjęcie przedmiotowej uchwały.

Przedmiotowy projekt uchwały nie zawiera danych prawnie chronionych. Projekt uchwały nie podlega opiniowaniu/ uzgadnianiu przez inne organy.